

[Frode Jakobsen.]

grund tysk befolkning foretrak det, man har kaldt europæisering, fremfor ensidig tilslutning til fædrelandet, vil forhåbentlig rydde nogle af hindringerne af vejen.

Det er forståeligt, om de to synspunkter, det økonomiske og det forsvarsmæssige, under de onde tiders tryk kommer i forgrunden. Alene formår intet europæisk land noget på noget af de to områder. Det er tidens hårde lære, men derover bør man aldrig glemme, hvad der dog er meningen med det hele. Meningen er jo ikke at have et stærkt forsvar. Et forsvar er, når alt kommer til alt, kun et redskab, et redskab, som man under beklagelse må beslutte sig til, fordi der er noget, der er værd at forsvare, en kultur, de demokratiske frihedsrettigheder. Over midlerne bør man aldrig glemme målet.

En af de første opgaver, Europarådet tog op, da det samledes for første gang i august 1949, var udarbejdelsen af en menneskerettighedernes konvention. Ved Europarådets start rejstes der diskussion, og der kunne rejses diskussion om, hvorvidt alle dets medlemmer nu havde den demokratiske standard, som man bekendte sig til. Europarådet er jo ikke ment som en universel organisation som De Forenede Nationer, hvor diktaturstater og demokratiske stater mødes, men som en organisation af demokratiske lande til styrkelse af demokratiet. Men det, at der kunne rejses diskussion om den demokratiske standard i nogle lande, er jo netop en grund til en menneskerettighedernes konvention med en domstol. Bliver resultatet af visse landes tilslutning til Europarådet, at de demokratiske principper fuldtud sejrer i dem, er der ingen grund til at beklage denne tilslutning, tværtimod.

Jeg kan tænke mig to indvendinger overfor en menneskerettighedernes erklæring. Man kan for det første spørge, om en sådan erklæring i virkeligheden betyder noget. Det er nu 175 år siden, den første menneskerettighedernes erklæring så dagens lys, og lige godt eller lige dårligt har menneskene det. Man kan for det andet spørge, om det ikke er overflødig med en særlig menneskerettighedernes erklæring for Europa. Vi har jo De Forenede Nationer, der i 1948 har vedtaget sin menneskerettighedernes erklæring. Vil det ikke betyde en splittelse, om man nu kommer med en anden?

Begge indvendinger kan besvares under

eet. Der er en fundamental forskel mellem det, der foreslås fra Strasbourg, og alle tidligere menneskerettighedserklæringer, også De Forenede Nationers. Alle de tidligere, også De Forenede Nationers, drejer sig om almindelige filosofiske principper, hvad man synes bør være rettigheder for ethvert menneske. De indebærer i virkeligheden ikke nogen forpligtelse. Meningen med den europæiske menneskerettighedernes erklæring er, at dens bestemmelser skal kunne gøres til genstand for en retslig behandling. At en rettighed opføres på den europæiske liste, betyder, at staterne erklærer sig villige til at underkaste sig en international afgørelse af, om den respekteres i praksis, med den yderste konsekvens, at de lande, der bevidst krænker disse demokratiets fundamentaleste grundsætninger, ekskluderes af Europarådet.

Derfor indeholder denne menneskerettighedernes erklæring, som det høje ting nu skal tage stilling til, bare bestemmelser af en så konkret art, at en krænkelse om fornødent med held skal kunne indbringes for en domstol, og derfor oplevede man det mærkelige, at den langt mere brogede forsamling i New York lettere kunne blive enig om langt flere og langt mere vidtrækkende ting end den mere ensartede forsamling i Strasbourg. Men netop det faktum, at lande så forskellige som Sovjetunionen og England uden besvær kunne blive enige om alles ret til fuld ytringsfrihed, alles ret til at modtage og viderebefordre enhver oplysning eller idé, som det så smukt hedder i FN-erklæringen, og det, at de let kunne blive enige om at bandlese vilkårlig fængsling, slavearbejde, tortur o. s. v., viser det ikke, hvor lidt en sådan erklæring i virkeligheden er værd?

Ved at sammenligne den europæiske menneskerettighedernes erklæring og den fra De Forenede Nationer kan man let få det indtryk, at det er mere beskedent, hvad vi har opnået i Strasbourg. I New York har man ikke blot villet slå de grundlæggende demokratiske rettigheder fast, men også de sociale rettigheder; man har fastslået enhver ret til tilstrækkelig føde, klæder og en passende bolig. Hvorfor har vi ikke taget de rettigheder med? Anerkender vi dem ikke? Jo, men mon russerne har fået bedre føde, klæder og bolig på grund af disse artikler? Sådanne bestemmelser har en moralsk værdi. Det ligger langt fra mig at underkende dem, men de er ikke egnet til